SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 185. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 29, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го ВЕРЕСНЯ 1994. Ч. 185. РІК СІ

НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНА СТАБІЛІЗУЄ СХІДНЮ ЕВРОПУ

Київ (УНІАР). — Як повідомив Володимир Лановий, на засіданні Американсько-українського консультативного комітету визнано необхідність політичної та економічної незалежности України як гарантії стабільности у Східній Европі. У зв'язку зі зміною політичної карти Східньої Европи, В. Лановий вніс пропозицію розглянути питання випрацювання і підписання нової загальноевропейської угоди.

Учасники засідання Американсько-українського консультативного комітету, враховуючи випадки розкрадання кредитів структурами тіньової економіки, ухвалили рішення про необхідність контролі економічної допомоги, яку надаватимуть Україні за сприянням комітету.

Злочинна економіка стримує приватизацію

Київ (УНІАР). — „Незалежно від того, з яких суб'єктивних причин ті чи інші особи чинять спротив процесів приватизації, об'єктивно вони сприяють збереженню кримінальної економіки", — сказав головний експерт Центру Ринкових Реформ Олександер Пасгавер, нещодавно призначений громадський радник Президента. На його думку, у результаті розвалу державної структури управління виникла двоповерхова економіка. Це потужний фактор початкового нагромадження капіталу, неспівмірне перетікання ресурсів і капіталу з державного сектора у приватний, точніше у злочинну економіку.

У цьому процесі зайняті мільйони людей і для них вкрай важливо, щоб ця двоповерхова економіка існувала, а приватизація стоїть на перегкоді цьому процесові.

Соціялістична Партія України активізується

Київ (УНІАР). — Тут завершила працю науково-практична конференція Соціялістичної Партії України.

Учасники конференції заслухали та обговорили близько 30 доповідей і повідомлень науковців із різних реґіонів України. Соціологи виробили рекомендації щодо структури та змісту партії, які будуть розглянуті на п'ятому з'їзді наприкінці жовтня.

Головна мета партії полягає у вирішенні двох питань: докласти всіх зусиль для недопущення капіталізації України, забезпечити перехід від колишнього державно-бюрократичного соціялізму до соціялізму демократичного.

Гуцульщина відроджується

Верховина (колишнє Жаб'є) УНІАР. — Тут незабаром відбудеться з'їзд гуцульських товариств України, ЗСА, Канади та Англії. У рамках з'їзду проходитиме четвертий гуцульський фестиваль.

Гуцульські товариства головне завдання своєї діяльности сьогодні вбачають у відродженні національної духової культури Гуцульщини, а здійснення цієї мети передбачає налагодження тісніших контактів між товариствами у різних країнах. З цією метою українське об'єднання „Гуцульщина" заснувало україномовний міжнародний альманах-журнал, який виходитиме квартально.

ІМПРЕЗА НА ДОПОМОГУ УКРАЇНІ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — Народний Фонд Допомоги Україні, Відділ центрального Ню Джерзі, влаштовує осінню забаву в суботу, 1-го жовтня, в Центрі Української Культури в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. Грає оркестра „Фата морґана". Початок о год. 6:30 вечора. Дохід призначений на допомогу Україні.

УКРАЇНА ОТРИМАЄ ПОЗИЧКУ ВІД МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ

Ню Йорк. — Як інформує щоденник „Волл Стрітр Джорнал" з понеділка 26-го вересня, Уряд України дістав підтримку своєї політики і осягнув вступний договір з Міжнародним валютним фондом.

Якщо цей договір буде потверджений Урядом України і керівництвом валютного фонду ще цього місяця, Україна може отримати, 350 міл. дол. у формі допомоги на переведення економічних реформ.

В заміну за цю позичку Україна обіцяє зменшити свої видатки і надання кредитів непродуктивним підприємствам, а приспішити економічні полегші і реформи, у висліді чого може дістати дальші кредити від МВФ до висоти 1.7 біл. дол.

Як подає згаданий щоденник, Україна є дуже повільною у впровадженні економічних змін. Пропозиція позички МВФ припала на час, коли Верховна Рада України відкинула можливість приватизації, залишаючи 5,414 підприємств із таких ділянок як комунікація, транспорт і пальне, далі без можливости перейти у приватні руки.

БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ

Женева, Швайцарія. — Згідно з твердженням Міжнародної організації праці, базованих на дослідному огляді, Україна має найбільшу кількість незареєстрованих безробітних з усіх країн Східньої та Центральної Европи.

Голова східньоевропейського відділу Ґай Стендінґ сказав минулого тижня, що в Україні відсоток безробітних вже доходить до двоциферної кількости, а не як подають офіційні дані всього 1 відсоток. Крім того понад 12 відсотків робітників знаходяться у довготривалій безплатній відпустці або у відпустці взятій на власний рахунок.

Згаданий огляд зроблено на базі 348 виробництв, які затруднюють 372, 000 працівників. Керівники підприємств, які незнають як вийти з цієї ситуації, просто сидять і чекають на офіційне банкрутство. У такій ситуації Міжнародна організація праці, аґенція Організації Об'єднаних Націй з осідком в Женеві, передбачує масове безробіття в Україні впродовж наступного року, яке зростатиме із переформованням індустріяльного сектора.

Міняють ціни на в'їзні візи

Київ (УНІАР). — Консульський відділ амбасади ЗСА в Україні повідомив, що від 1-го жовтня ц. р., вводиться консульський збір за в'їзні американські візи. Наприклад, в'їздна гостьова віза відтепер коштуватиме 30 дол., службова 120 дол.

Консульський збір за візи вводиться згідно з вказівкою Державного департаменту ЗСА і зумовлений такими самими діями української сторони, яка деколи стягає до 200 дол. за в'їзну візу для громадян ЗСА.

Українці Тюменської области домагаються прав

Київ (УНІАР). — Товариство українців Тюменської области „Єдина Родина" надіслала звернення до Комісії прав людини при Організації Об'єднаних Націй, у якому звертають увагу ООН, що права національних меншин у Російській Федерації досі ніяк не затведжені законно, що дає змогу урядовим оргаганам ігнорувати проблеми захисту прав цих меншин. Товариство українців звернулося з проханням до комісії надіслати до РФ своїх представників для ознайомлення зі ситуацією та посприяти законному забезпеченню прав національних меншин на теренах Росії.

Відповідні звернення 0тримали Президент, голова Верховної Ради та прем'єрміністер України. У документі , між іншим, сказано: „Ми, українці Тюменської области, як і решта українців Російської Федерації, є найчисельнішою національною меншиною, неодноразово зверталися до місцевих та федеральних органів влади РФ, президента Боріса Єльцина та інших керівників держави від імені Конґресу Українців Росії, що відбувся у жовтні минулого року, з проханням допомогти нам у вирішенні проблеми забезпечення національно-культурних потреб.

Як нам стало відомо з преси, у проєкті договору про дружбу, співробітництво та партнерство між Україною та Росією українська сторона фактично бере на себе односторонні зобов'язання щодо забезпечення захисту самобутности та розвитку російської меншини в Україні. Натомість українській меншині в Росії такі права не забезпечуться. Ми наполягаємо, щоб у договорі були враховані національні інтереси української меншини".

КИЇВ. — Тут триває наукова конференція „Мова державна, мова офіційна", організована Українським Товариством „Просвіта" та науковими установами України. Учасники розглядають питання статусу української мови в державі як ґарантії незалежности.

ЗСА турбуються безконтрольністю ядерної зброї

Вашінгтон. (УНІАР). — Бюро технологічних оцінок при Конґресі ЗСА опублікувало доповідь, в якій висловило тривогу стану справ у ділянці контролі нерозповсюдження ядерної зброї та її комплектуючих у колишніх республіках СССР.

Зокрема йдеться про те, що закінчення холодної війни значно знизило загрозу ядерної катастрофи у світі, а розпад СССР і економічна криза в республіках збільшили небезпеку розповсюдження ядерної зброї та зброї масового знищення. Перспективи запобіганню такої небезпеки покращились після ратифікації Біларусю, Казахстаном і Україною договору Старт-1.

ЗСА мають досить обмежені можливості у допомозі цим державам, але їх потрібно активно використовувати. Треба надати допомогу Біларусі, Казахстанові й Україні у вдосконаленні їх систем контролі ядерних матеріялів, допомогти новим державам підтримати нормальний рівень життя науковців і технічного персоналу, володіючих секретами виробництва ядерної зброї. Це дасть їм змогу залишитися у власних країнах і не переїжджати до країн, зацікавлених у виробництві ядерної зброї.

Округа Сиракюзи-Ютика відзначає 100-ліття УНСоюзу

Сиракюзи, Н. Й. (М. С.) — Окружний Комітет Українського Народного Союзу Сиракюзи-Ютика, Н. Й., приготовляється до відзначення 100-ліття Українського Народного Союзу. Імпреза є запланована на неділю, 30-го жовтня ц. р., і відбудеться в Сиракюзах.

Головним промовцем буде д-р Іван Флис, колишній предсідник УНСоюзу. Є намічена багата мистецька програма, в якій візьмуть участь мистецькі одиниці з Бінґгемтону, Баффало, а також зі Сиракюзів чоловічий хор „Сурма" та танцювальний ансамбль „Одеса".

В програмі є включений бенкет, а квитки в сумі 10 дол. можна вже набути в членів комітету.

До численної участи головно членів відділів Округи запрошує Ювілейний комітет, який очолює о. диякон д-р Мирон Ткач.

ЧОРНОБИЛЬ. — Керівництво Чорнобильської АЕС спростувало повідомлення про викид радіоактивних речовин. На ЧАЕС прозвучала сиґналізація, але ніякої катастрофи не було і станція працює у звичайному режимі, сказано у спростуванні. Водночас стало відомо, що генеральний директор ЧАЕС Сергій Парашин тимчасово звільнив головного інженера станції Віктора Васильченка. *Причиною стала тижнева* затримка ремонту третього реактора. Виконуючим обов'язки головного інженера ЧАЕС призначено Бориса Гончарова.

У СВІТІ

ПАРЛЯМЕНТ ЕСТОНІЇ БІЛЬШІСТЮ голосів змусив до резиґнації уряд Марта Лаяра. Урядова криза почалася ще весною, але в ці дні вона дійшла до кульмінаційної точки: стало відомо, що вилучені з обігу під час грошової реформи 1992 року два й півбільйона рублів естонські фінансисти не передали Росії, як передбачалося відповідним договором, а продали за доляри якійсь третій країні — припускають, що Чечні.

ЛЮЇЗА БІЛІЗЕРОВА, УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТКА з Вінниці, яка працювала в чорнобильській зоні після катастрофи 1986 року, висловила сенсаційну ґіпотезу з приводу того, чому стан здоров'я Гітлера, під час його перебування у бункері „Вервольф" під Вінницею в 1942 році, став швидко погіршуватися. Л. Білозерова вважає, що сама українська природа помстилася на фюрерові: в бункері, якраз під особистим мешканням Гітлера, осідав тяжкий радіоактивний газ, тобто мова йде про сильне альфа-опромінення. Цю несподівану ґіпотезу підтвердили найдокладніші наукові аналізи.

МОСКОВСЬКІ ГАЗЕТИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що будівельники російської столиці розпочали відновлення зруйнованого сталінським режимом храму Христа Спасителя. Згідно з пляном, будівництво має закінчитися до 1997 року, коли святкуватиметься 850-річчя Москви. Храм відновлюється з буквальною точністю, за архівними кресленнями. Він вміщатиме до 10,000 віруючих. Фінансову основу будівництва складають датки релігійних громад і активна підтримка з боку держави.

НІМЕЦЬКІ ЗАКОНОДАВЦІ СХВАЛИЛИ ПРОЄКТ створення високошвидкісного потягу на магнетній „подушці", який курсуватиме між Ґамбурґом і Берліном зі швидкістю, близькою до швидкости реактивного літака. На здійснення цього проєкту німецький уряд виділив 3.3 біл. дол. Потяг на монорейці вступить у дію в 2004 році. Державні завдання на виконання окремих робіт будуть розподілюватися під час урядового авкціону. Від 1966 року, тобто від початку праці над проєктом, Німеччина видала на нього 1.06 біл. дол.

РЕВОЛЮЦІЙНІ ЗМІНИ В ПРАВИЛАХ гри у відбиванку схвалив у понеділок, 26-го вересня, в Атенах, грецькій столиці, 24-ий конгрес Міжнародної федерації цього виду спорту. Згідно з новими правилами, відбиванкарям буде дозволено застосовувати у грі всі частини тіла, в тому числі й ноги. Старі поправила забороняли торкатися м'яча будь-якою точкою ноги, розташованою нижче коліна. Відтепер будуть також узаконені випадкові доторки до сітки. Подавати м'яча можна буде з будь-якого місця за задньою лінією. Скасовуються подвійні помилки при першому прийнятті м'яча дружиною. „Ми керувалися тим, що кожен свисток судді є перешкодою в одержанні насолоди глядачами, тому слід зменшувати кількість зупинок у грі до монімуму",— так прокоментував рішення конгресу президент Федерації відбиванкарів Рубен Акоста. Нові правила входять в життя від 1-го січня 1995 року.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

Вашінгтон. — У вівторок, 27-го вересня, продовжувалася американсько-російська зустріч на вершинному рівні. Спочатку американський і російський президент виступили на галявинці перед Білим Домом і обидва оптимістично висловилися щодо покращання стосунків між двома країнами.Відтак відбулася секретна зустріч Билла Клінтона з Борісом Єльцином в Овалевій кімнаті, а після неї — офіційні переговори, під час яких мова йшла про головні міжнародні проблеми.

Того ж дня віцепрезидент Ал Ґор гостив у Державному департаменті російського президента. По обіді президенти Б. Клінтон і Б. Єльцин зустрічалися у Білому Домі з американськими і російськими ветеранами Другої світової війни.

Б. Єльцина супроводжують перший заступник прем'єра Олеґ Сосковец, дорадник президента Віктор Ілюшин, міністер закордонних справ Андрєй Козирєв, міністер зовнішніх економічних зв'язків Олеґ Давидов, міністер оборони Павєл Ґрачов і міністер культури Євгеній Сідоров. У складі офіційної делегації є також амбасадор Росії у ЗСА Юлій Воронцов.

Коментуючи виступ Б. Єльцина в ООН,газета „Вашінґтон Пост" пише, що він висловив наставлення, спільне для більшости теперішніх російських політиків. Це наставлення полягає у претенсії Росії на вирішальний вплив у межах колишнього СССР, на ролю арбітра в Центральній Азії та інших реґіонах. „Критики зовнішньої політики президента Клінтона,— пише газета,— важають помилкою загравання Вашінґтону з Росією у відповідь на її підтримку американських дій у Гаїті... оскільки це відроджує концепцію холодної війни щодо сфер впливу".

СПЛАЧЕННЯ МОРТҐЕДЖУ

Ратерфорд, Н. Дж. — Фундація підтримки дипломатичних представництв України починає акцію „Клюб 700" для сплати мортґеджу генерального консуляту України в Ню Йорку. Чеки проситься виписувати на Ukrainian Consulate Fund New York і висилати на адресу: 209 Grand Ave., Apt. B, Rutherford, N. J. 07070, тел. /факс (201) 939-6305.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ТОРГОВЕЛЬНІ переговори між ЗСА і Японією. Дотепер вони не мали успіху, однак газета „Волл Стріт Джорнал" запевнила своїх читачів, що сторони „повільно, але неухильно" наближаються до підписання угоди. ЗСА, як і раніше, наполягають, щоб Японія збільшила закупи американського телекомунікаційного і медичного устаткування, бо в інакшому разі вони застосують якісь санкції. Як пише газета, зовнішньоторговельний представник ЗСА Міккі Кентор і міністер закордонних справ Японії Йоґен Коно висловилися ідентично, що врешті-решт угоду буде досягнуто. Їх оптимізму не поділяють деякі міжнародні економічні експерти, вони кажуть, що в найближчий час майже неможливо знайти спосіб проникнення закордонних товарів на японський ринок.

ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК генерального секретаря ООН Джо Сіллс повідомив, що Адміністрація ЗСА до кінця цього року вплатить 1.2 біл. дол. в бюджет ООН — зі суми своєї заборгованости. Про це йшла мова під час зустрічі президента Билла Клінтона і генерального секретаря ООН Бутроса Бутроса-Ґалі в Ню Йорку цими днями. Оцінюючи стан співробітництва З'єднаних Стейтів Америки з ООН, обидва керівники потрактували його як „відмінне". Президент Б. Клінтон і генеральний секретар ООН Б. Бутрос-Ґалі обговорили ситуації в Гаїті, Боснії,Анголі, Мозамбіку, Сальвадорі, Західній Сагарі і на Близькому Сході.

У МИНУЛУ НЕДІЛЮ ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон виступив перед громадою баптистської церкви Гарлему в Ню Йорку і закликав її членів підтримати під час листопадових виборів губернатора Маріо Квомо. „У більшості стейтів люди зробили б усе, щоб мати такого губернатора, як Квомо",- запевнив президент Б. Клінтон. Тим часом у боротьбі за право залишитися губернатором стейту Ню Йорк на четверту чотирирічну каденцію демократ М. Квомо, згідно з вислідами останніх опитувань, програє республіканцеві Джорджеві Патакі, стейтовому сенаторові.

НАПЕРЕДОДНІ ПРИЇЗДУ ДО ЗСА президента Росії Боріса Єльцина президент Билл Клінтон мав зустріч з боснійським лідером Алією Ізетбеговічем. Американський президент дав до зрозуміння, що в теперішній ситуації він не має можливости в односторонньому порядку скасувати ембарго на доставу зброї боснійським мусулманам, оскільки Росія категорично виступає проти цього.Російський міністер закордонних справ Андрєй Козирєв надавно остеріґ, що коли Вашінґтон скасує ембарго односторонньо, то Росія відразу почне озброювати боснійських сербів. І все ж Б. Клінтон у розмові з А. Ізетбеговічем пообіцяв, що з початком 1995 року звернеться в ООН з проханням скасувати ембарго на доставу зброї боснійським мусулманам, оскільки вони не мають чим оборонятися перед добре озброєними сербами.

ГАЗЕТА „ВАШІНҐТОН ПОСТ" повідомляє, що генеральний інспектор Сі-Ай-Ей Фредерік Гіт підготовив 400-сторінковий звіт, з якого видно, що недавно викритий шпигун Олдріч Еймс видав кеґебістам не 10 західних агентів, а щонайменше 34. Цей колишній високопоставлений співробітник Сі-Ай-Ей, який тепер відбуває досмертне ув'язнення в тюрмі, унеможливив також виконання 55 таємних операцій американської розвідки — удвічі більше, ніж вважалося дотепер.

ЩОНАЙМЕНШЕ 20,000 РЕЗЕРВІСТІВ з американських військово-морських сил звільнені від чергового вишколу через брак грошей у військовому бюджеті. Представник командування лейтенант Інґрід Мюллер сказала, що історія діяльности військово-морської резерви ще не знала такого прикрого випадку. Річ у тому, що участь американських військ в операціях у Карибському басейні і в [illegible] призвела до перевитрат запланованих у бюджеті коштів на 36 міл. дол.

Ген. К. Морозов доповідав в Гарварді

Масс. (ФКУ). Кеймбридж. — Генерал-полковник Костянтин Морозов, перший міністер оборони України, приїхав до Америки на стажування у Гарвардському університеті.

Генерал-полковник К. Морозов доповідає на конференції в Гарварді.

Представники Збройних Сил України, в тому і генерал Морозов, доповідали в Гарварді на науковій конференції присвяченій Збройним Силам України, що відбулась в Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету в травні ц. р. Після того дирекція УНІГУ і адміністрація Гарвардської школи управління ім. Дж. Ф. Кеннеді, яка співпрацює з УНІГУ спільно запросили генерала Морозова на стажування як старшого наукового співробітника в обидвох цих гарвардських установах. В липні ц. р. генерал Морозов запрошення прийняв.

К. Морозов, уродженець Луганського на Донбасі. Проходячи військову службу в військово-повітряних силах, він рівночасно підвищував свої наукові кваліфікації. У 1967 році отримав диплом летуна-інженера, а в 1975 році диплом вищої військової освіти. У 1986 році закінчив навчання в академії генерального штабу та отримав диплом військової стратеґічної освіти. У службі він командував авіяційною ескадрилею, авіяційною базою, а в 1982—86 роках — авіяційною дивізією. У 1986—91 роках — начальник штабу та командувач повітряною армією. Військове звання з 1984 року — генерал-майор авіяції. В 1991 році після здобуття Україною незалежности, призначений першим міністром оборони, підвищений у ранзі до генерал-полковника. На пості міністра оборони, в складний період розпаду СССР і унезалежнення України, К. Морозов найбільш причинився до створення Збройних Сил України, що стали запорукою державности й незалежности України. У 1993 році обраний академіком Української Академії Оригінальних Ідей. Член Українсько-американ-

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник / Ukrainian daily

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00 на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Погоня за „коляборантами"

У парляментарних виборах у Німеччині у 1933 році найбільше голосів дістала Націонал-соціялістична партія і її голова Адольф Гітлер, який дістав від тодішнього президента Німеччини маршала Гінденбурга місію зформувати новий уряд. Свій титул канцлера Гітлер замінив на „фюрера — провідника" і почав, як диктатор, здійснювати божевільну програму расизму з німецьким народом, як „юберменшів" (надлюдей). Стрижнем своєі внутрішньої політики Гітлер проголосив „остаточну розв'язку" жидівської проблеми: фізичне винищування всіх жидів у Німеччині і всіх окупованих нею країнах, бо жидам приписував усі лиха світу. Це був ганебний голокост, в якому, за твердженням жидів, згинуло шість мільйонів мужчин, жінок і дітей. Цифра перебільшена, бо враховується в неї всі інші жертви гітлерівської масакри: поляків, українців, мадярів, циган — всіх, хто підпадав під категорію „унтерменшів". У таборі смерти в Освєнцімі (Авшвіці) згинули всі професори краківського Ягайлонського університету, райхскомісар України Еріх Кох винищував українську інтелігенцію на Волині і в Наддніпрянській Україні. Те божевілля продовжувалося впродовж Другої світової війни, яка розпочалася 1-го вересня 1939 року і тривала до 1945 року: тоді Гітлер пустив собі кулю в лоб і Німеччина безкомпромісово скапітулювала.

Це вже давні часи і жидівське молоде покоління мало цікавиться подіями з-перед поверх півсторіччя. Щоб штучно підтримати голокост у живій пам'яті, все ще ведеться по всьому світі погоню за коляборантами, за тими одиницями різних народів, які „співпрацювали" у винищуванні жидів за 12-річне володіння Адольфа Гітлера. Жертвою такої нагінки впав був Іван Дем'янюк, позбавлений і виданий Ізраїлеві на основі пофальшованого „документу" тодішнім КГБ, по який їздив до Москви фаворизований Москвою жидівсько-американський підприємець Арманд Гаммер. Щойно розвал СССР і розгляд тайних архівів КГБ виявили, що І. Дем'янюка переслідували фанатики, які повірили були, що він „Іван Грозний" з Треблінки. Дем'янюк тепер на волі в Америці, але американського громадянства йому ще не привернули і не дали ніякого відшкодування за заподіяну кривду.

У „Ню Йорк Таймсі" з 22-го вересня ц. р. інформується, що литовець Александрас Лілейкіс, тепер 87-літній американський громадянин, знаходиться під слідством ославленого Бюра спеціяльних досліджень (ОСІ), як запідозрілий у співпраці з німецькими окупантами Литви в роках 1941–44. Мовляв: „Перед Другою світовою війною було 66,000 жидів в Литві, після відходу німців залишилося яких 5,000. Коли у 1991 році провалилася комуністична влада в Литві, в архіві тамошнього КҐБ буцім то знайшли документ, за яким названий литовський громадянин видавав нацистам своїх земляків жидівського роду. В Америці опинився в 1955 році. Речник ОСІ Елай Розенбавм, читаємо в „Ню Йорк Таймсі", закидає Лілейкісові, що той подав при в'їзді до Америки фальшиві дані про себе, за що можна позбавити його тепер американського громадянства.

Який глузд вганятися тепер, після більше як півсторіччя за коляборантами з нацистами, коли всі ті, які пережили в Польщі чи в Україні Другу світову війну, тямлять, що існували навіть леґалізовані самими німцями творені „Юденрати" — Жидівські ради, обов'язком яких було співпрацювати з тодішнім німецьким режимом. Про існування Юденратів тепер ані слова. Винуватими є тільки українці, литовці, поляки і, певне, члени інших народів, як „коляборанти". Недавно читали ми і про поляка з Чикаго Броніслава Гайду, який теж знаходиться під слідством, як запідозрілий „коляборант".

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (декто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріалах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Бараболяк

БУВ „РАЙ" — ГОТУЄТЬСЯ „ЧИСТИЛИЩЕ"

Останніми тижнями Америкою потрясло питання втікачів (радше „переплавників") з Куби. Справа не така проста, бо зумовлена вона двома дуже складними і вагомими проблемами цього сторіччя: ударом голодного Півдня зі ситою Північчю та намаганнями, головно ЗСА, розв'язувати скомпліковані питання людського співіснування насаджуванням демократичних державних засад.

На переломі цього сторіччя здавалося, що питанням „бути чи не бути" є перемога над совєтським комуністичним режимом у його поході на Захід. Але вже тоді вдумливі аналітики звертали увагу, що фронт Схід —Захід не є таким небезпечним для европейської цивілізації, як цей, Південь — Північ. Голодна людина грізніша й небезпечніша, ніж та, недоктринована ідеями, теоретично принадними, а практично нездійсненими. Так і сталося. Фронт комунізм — капіталізм заламався, зате фронт Південь — Північ набирає розмаху. Він не такий нагальний в атаці на Европу. Прикріше відчувають його ЗСА в атаці на південні стейти, особливо Каліфорнію і Фльориду, що набрало таких жалюгідних форм останнім часом.

Тут ця проблема зазублюється з питанням демократії. ЗСА мають манію насаджувати усюди демократії, а, на жаль, її годі надати. До неї треба дозріти і її треба собі виборити. До ЗСА її імпортували англосакси і вони зуміли переконати дальших поселенців у її перевагах. Зручно насадив її зразу диктатор Піночет у Чіле. Маю сумнів, чи зуміє це вчинити президент Гаїті Арістід. Важко з тим і в Мехіко. Вільний ринок повинен мати там успіхи, але далеко до того, щоб знівелювати жахливі економічні контрасти між нуждою та надмірним багатством. Але щасти їм , Боже!

Куба — бідна країна. Колись вона була також тереном драстичних економічних і соціяльних контрастів. Фідель Кастро своєю революцією і визиваючою поставою до ЗСА наразив собі їх на всі часи, зокрема „куманням" з СССР. Однак він не завів на Кубі совєтського стилю „комунізму". Зрівняв суспільство до „рівного", але бідного. Зробив усіх рівнонужденними. Але не до крайности країна бідна. Самим цукром життя-буття не осолодити. Однак він підніс рівень шкільництва, соціяльних послуг, народ не голодував. Почалася справжня біда, коли З'єднані Стейти стали застосовувати драстичніші заходи, щоб позбутися Ф. Кастро. Тоді стало більш голодно, нестерпно.

Кілька років тому Кастро „помстився" на ЗСА, організувавши відплив 125,000 осіб до Маямі, а останніми тижнями дав згоду на дальшу еміґрацію. Майже закпив собі зі ЗСА. У моїх очах він радше соціялістичний реформатор, ніж ідейний комуніст, а напевне виразник ненависти еспаномовного люду, якщо вважає Південну Америку природним тереном еміґрації.

ЗСА напитують собі клопоти. Чекалось на розпад грізніших диктатур, ніж ці на Гаїті і Кубі, то чому такі нагальні заходи проти цих „диктаторчиків"? Загрози для ЗСА від них нема. А біди на цих островах не було б такої, коли б не ембарго і блькада. А наслідки дуже прикрі. Створено нехотячи нагоду еміґрації до ЗСА.

На Кубі ти міг веґетувати, але не розбагатіти. А мешканці Куби зі завистю дивляться, як ті, яким вдалося переплисти до Фльориди, багатіють, живуть у достатках. Всі південні американці уважають, що їм загарбано американський південь. Кінця цьому перепливанню не буде, доки дотеперішня політика супроти Кастро даватиме їй виправдання. Масовий характер втечі виправдав зміну американської іміґраційної політики з Куби, а це в свою черґу поставить ЗСА в погане світло, що нема милосердя до людей, які ризикують життям, рятуючись від нелюда, яким ЗСА зробили Кастра.

А де глибокий корінь лиха? В американському суперлібералізмі нинішнього політичного проводу. До чого це веде? Був бідний Південь і багата Північ. Може це морально і соціяльно оправдано: мішаючи Південь і Північ зробити всіх нужденними.

Повертаючись до питання „перепливання" з Куби і клопоту, який це справило, то відмова американського політичного проводу вести переговори з Ф. Кастро тільки на тему незаконної іміграції, а не про цілість стосунків між Кубою і ЗСА, є ще одним доказом тієї політики, базованої на ультралібералістичних ідеях того проводу. Кубинці і далі вважають Америку „раєм" і навіть ціною життя намагаються сюди дістатися.

Коли 47 років тому я причалив до цих берегів, це і справді подобало на рай. Та чи не перетворюється цей рай, радше спроквола, у притвір до „чистилища"?

Дора Рак

ЛІТНІ СЕСІЇ В ООН

I

Вакаційні місяці не стримали активности в головній квагтирі ООН в Ню Йорку, де протягом липня були наради Економічної і соціяльної ради (ЕКОСОК), одного із найважливіших органів організації, сходилась неперіодично Генеральна асамблея, викінчуючи програму 48-ої сесії, безперервно працювала Рада безпеки, бож конфлікти у світі існують, а п'ята комісія продовжує рядити фінансами, щоб покрити усі видатки для втримання миру у світі.

Діють і інші комісії, для недержавних організацій, для координації тощо, а в серпні почалась друга підготовча сесія для світової вершинної конференції для соціяльного розвитку. З початком вересня відбулася перша із намічених ґльобальних конференцій — для справ населення і розвитку.

Щоб дати огляд літніх сесій в ООН, треба повернутися до річної субстантивної сесії ЕКОСОК (27-го червня до 29-го липня), в якій Україна є членом і її делегація брала активну участь, та до сесії другої підготовчої комісії світової вершинної конференції для соціяльного розвитку, що саме закінчилася (22-го серпня до 2-го вересня 1994). Обі сесії відбувались в головній квартірі ООН в Ню Йорку.

Програма праці ЕКОСОК почалась дводенними нарадами на вищому рівні, де темою була „Агенда для розвитку", опрацьована секретаріятом для зідентифікування ґльобальних економічних і соціяльних умовин. В центрі уваги мусять бути люди, бож вони мають право на розвиток-поступ. Тому треба усунути причини (і наслідки) голоду, недуг, безробіття, неписьменности та убожества, адже понад більйон людей живе у крайній нужді. Превентивні заходи зменшать можливість конфліктів, а відкриють дорогу до всесвітнього миру.

Від імени України слово мав Микола Макаревич, перший заступник міністра закордонних справ (мабуть новий амбасадор до ООН). Він звернув увагу ради і делеґатів із 54-ох держав (членів ЕКОСОК) на специфічні обставини нових держав (колишнього СССР), яким для піднесення економіки у переходовій стадії до ринкової системи треба б приділити окремий фонд. Такий фонд, між іншим, міг би підтримати нову державну валюту, дати поміч для зменшення кризи енерґії і допомогти у нуклеарному роззброєнні. Міністер також поінформував, що напруження у Криму є наслідком раніших депортацій і ґеноциду кримських татар, болгарів і німців. Тепер потрібна реінтеґрація і включення депортованих осіб у суспільство, що вимагає великих фондів. Україна підтримує напрямні, що провадять до тривалого ми-ру в світі та має в пошані людські права, включаючи права меншин.

В дальшій програмі виступив делеґат Василь Ґулей і вніс відповідні пропозиції (звичайно російською мовою, а одну французькою). Після звіту комішенера для людських прав В. Ґулей інформував, що Україна сильно заінтересована в ділянці забезпечення людських прав і цілком підтримує Комісію прав людини ООН, а в секторі прав національних меншин Україна буде гостити в Києві міжнародний семінар у вересні ц. р. Зокрема Україна зацікавлена у праці двох груп, що підготовляють нові документи до конвенції прав дитини відносно торгівлі дітьми, дитячої проституції і порнографії та охорони дітей в зонах воєнних конфліктів.

Делеґація України внесла пропозицію також і до інших точок програми, наприклад, для підтримки конвенції для ліквідації усіх форм расової дискримінації та програми акції у третій декаді поборювання расизму і расової дискримінації.

Звіт комішенера для втікачів делеґація України прийняла з повним зрозумінням, бо ця проблема в державі актуальна. Відповідна пропозиція (французькою мовою) пояснила, що Україна дістає втікачів із сусідніх реґіонів, де діють всілякі конфлікти — етнічні і воєнні. Їм український Уряд, згідно із гуманітарними принципами, дає допомогу. Тут є ще й справа повороту переселених, депортованих і жертв репресій в наслідок минулої совєтської політики, яких треба інтеґрувати. Усе це стає надто великим тягарем для України у її теперішньому економічному становищі і тому Уряд розраховує на зрозуміння і підтримку комішенера.

(Закінчення буде)

Христя Навроцька

К. ПАНЬКІВСЬКИЙ — ПРАКТИЧНИЙ ІДЕАЛІСТ

III

У 1907 році присвячено увагу споживчим спілкам у статтях „Перші кроки споживчої спілки", „Участь жінок в споживчих спілках", „Про вагу споживчих спілок і їх досягнення в Англії", „Головні засади господарки у споживчих спілках". Тому що не було людей з економічною освітою, К. Паньківський мусів довго шукати дописувачів. Його співпрацівниками були: д-р К. Левицький, д-р Є. Олесницький, д-р М. Коцюба, о. А. Пеленський, В. Нагірний, д-р Й. Олеськів, о. Й. Раковський, М. Заячківський і о. Т. Войнаровський. Цікавим явищем було те, що священики були ентузіястами того руху.

З Наддніпрянщини співпрацювали М. Левитський, Т. Осадчий, Л. Падалка і М. Гухтер. В журналі теж поміщував переклади статтей чужинецьких кооперативних ідеологів.

Згодом К. Паньківському вдалося виховати ряд молодих співробітників. Він бачив потребу фахової незалежної інтелігенції і апелював до неї: „Наша економічна і національна боротьба в своїй основі зводиться до того, що підбитий елемент залишається в неволі тільки тому, що його життєві соки ідуть на добро і зріст чужої панівної сили". Він бачив у кооперації „широкий шлях до культурного поступу громадянства рівно догідний для слабих і сильних, рівно доступний для бідних і багатих". Працюючи в кредитовій кооперації, він закликав, щоб не занедбувати інших спілок — споживчих, виробничих, щоб всі ділянки нашого економічного життя були охоплені.

Українська кооперація до Першої світової війни опиралася на державній допомозі з Відня. Паньківський, на відміну від інших, ставився неґативно до чужої допомоги, кажучи: „Далеко менше цінимо речі легко набуті від набутих трудом і усильністю. Кооперація, приймаючи державну поміч, тратить власну самодіяльність, стає забавкою політики. Це все разом спричинює ослаблення почуття відповідальности, що становить силу кооперації". Він уважав, що „кооперація є щось більше як саме осягнення господарської користи, вона є системою економічної організації, яка сама вистарчає в теперішню хвилю, але є підставою будучого суспільного розвитку". Він підходив до кооперативного руху не тільки з громадського пункту, але теж з психологічного: „Щоби можна назвати себе правдивим чоловіком, треба, щоби наша гадка могла вийти поза межі нашої професії. Правдивим чоловіком можна назвати тільки того, кому не чуже почуття спільного громадянства". Він твердив, що „ідея кооперації спирає економічну організацію на суспільних інстинктах людей шляхом їх морально-виховної еволюції, яка підносить їх понад еґоїзм".

К. Паньківський був великим ідеалістом, який в кооперації бачив реальний чинник правдивої демократизації громадянства. В 1908 році він писав в „Економісті": „В кооператизмі треба знайти систему, яка у добровільному співдіянні бачить не лише засіб переведення певних поліпшень, але й цілу програму реформи суспільного ладу".

Д-р І. Витанович пише: „К. Паньківський, ідеаліст у практиці, ясно зауважував хиби української національної вдачі — хвилевих захоплень, нереальних вибухів солом'яних вогнів — і це його дуже турбувало. Особливо тривожився молодим поколінням, щоби воно у своїх ідейних поривах не стало жертвою на чужих костирях. Він намагався спрямувати запал молодих до реальної підготовки визволення народу".

Весною 1914 року він вирішив звільнити місце у проводі кооперативних установ молодшим, ним підготованим співробітникам, але Надзірні Ради обох установ не прийняли його резиґнації. Він залишився, але ненадовго. У 1914 році вибухла Перша світова війна, у вересні москалі зайняли Галичину. Він не залишив Галичини, бо вважав, що обов'язком провідників є лишитися на місці. В той час навідувалися до нього наддніпрянські українці з завойовницької армії, через яких він знову нав'язував контакт зі знайомими. К. Паньківський перший подав вістку в Київ до С. Єфремова про події в Галичині, який, прочитавши опис подій, назвав Паньківського „літописцем галицького життя". Велика шкода, що не знайшов часу зібрати свої спомини про галицьке життя за останні 30–40 років. С. Єфремов, згадуючи про „сивоволосого юнака", в якого голова лишалася такою тверезою як завжди за звичайних обставин, підкреслював: „Він тверезо вмів оцінювати події і наперекір всьому лихові, якого зазнав, — ніколи не втрачав надії на краще".

Взимі 1915 року москалі тягали Паньківського на допити, ув'язнили, а при відході разом з іншими діячами як закладника вивезли на схід. Київська громада примістила їх у себе, а Паньківський, д-р С. Федак і А. Скобельський оселилися в хаті Матушевських (адвокат А. Матушевський був послом УНР у Греції). Присутність галицьких діячів мала великий вплив на придніпрянських братів. До особливо поважаних належали К. Паньківський, д-р С. Федак і о. М. Цегельський. Всі з великою любов'ю ставилися до сивоволосого, але бадьорого К. Паньківського і ніхто, які бачили його на похороні О. Русова, не сподівалися, що за кілька днів відпровадять його на Байкове кладовище і похоронять близько Русова. К. Паньківський помер 16-го листопада 1915 року.

Дмитро Дорошенко розказував, що ще ніколи не бачив такого сердечного смутку і жалю за небіжчиком. Його похорон — це була свого роду українська маніфестація і, як каже Д. Дорошенко, „ще ніколи не бачив, щоби так щиро оплакували небіжчика, як К. Паньківського. За ним плакали сльозами дорослі, серйозні і суворі люди, сльози котилися у всіх".

В Києві в 1917 року виникла думка влаштувати над Дніпром пантеон, в якому спочили б будителі народного відродження, де мало б бути місце і для К. Паньківського, але катастрофа української держави не дала змоги здійснити цього пляну.

В 1929 р. прийшла вістка до Львова, що частину Байкового кладовища, де лежав К. Паньківський, мають приділити на будову автошляху. Тоді за стараннями дружини і довгих клопотань у Варшаві й Києві, перенесено тлінні останки до Львова, де похоронено на Личаківському кладовищі біля його улюбленої доні Марусі. Тепер там спочивають у трьох могилах члени родини Паньківських і Федаків.

На перепохороненні прощали вдруге того великого духом діяча від установ, в яких він займав чільні становища, між іншим від Наукового Товариства ім. Шевченка, якого покійний був членом-основником.

Історія життя і праці Костя Паньківського дає нам тепер багато думок, які і нині є актуальні і над якими варто було б застановитися і проводити в життя і в Україні, і в діяспорі.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Павло Лопата

У століття народження П. Омельченка

Коли згадуємо про Париж, як мекку мистецтва і мистецького життя малярів і мистців, графіків і скульпторів і як про його магнетизм, яким притягав до себе й українських творчих одиниць протягом раннього періоду нашого століття, то до числа тих осіб, яких притягала до себе столиця Франції, належав і Петро Омельченко. Він був чи не одним з перших малярів, які сюди потрапили у пошуках щастя, багатства, слави і з мрією сповнення їхніх плянів і надій. Разом з дружиною Омельченко приїхав до Парижу вже в другій половині 1928 року, тобто на 34-му році життя, з Праги, де вони обоє, єдині українці, студіювали у відділі малярства в Академії мистецтв. В усякому разі, Омельченко туди не приїхав, щоб здобути собі славу, бо обставини буття його там спіткали не найкращі. Жити в Парижі також не було на той час легко. Та хоч і модно було жити розкішним життям, бо там процвітав ринок купівлі і продажу картин, однак не всім так легко довелося жити і працювати в центрі світового мистецтва.

З самого початку Омельченка зустріла боротьба за існування, боротьба зі злиднями і заробітчанством на хліб щоденний. Але молодий мистець, з надією на свій професійний фах, незабаром став на працю проєктанта-ґравера на склі у великому закладі. Працюючи в ательє, він, усміхнений щасливою долею, спочатку заощадив трохи грошей. За них купив собі невеликий земельний клаптик з лісом над рікою Марною, недалеко Парижу у містечку Шенев'єр. Це французьке затишне маленьке містечко, яке нагадувало йому рідний Хорол, що знаходиться над річкою Хорол на Полтавщині, в якому П. Омельченко народився 3-го жовтня 1894 року. Звідси стежками життя через Київ, де один рік вивчав архітектуру, пізніше, під час війни, через Варшаву, Прагу і Париж доля завела його у вимріяне місце для мистецької праці та відпочинку. Маленьку дерев'яну хату, оточену старими височезними тополями на північному боці стрімкого берега ріки, розбудовує Петро на одноповерховий дім з двома просторими майстернями.

Подружжя — Софія Зарицька-Омельченко і Петро, — обоє мистці, починають надхненно і творчо працювати і жити щасливим життям. Так Омельченко, поза працею ґравера в підприємстві, яке славилось своїми виробами тарілок, ваз та інших видів посуду, зарисовує олівцем пам'ятки старого міста та його жителів. З них вдома компонує невеликих розмірів літографії та чорнобілі дереворити, які часом потрапляють на виставки в „Сальон незалежних" в Парижі. До речі, 1932 року в цьому сальоні-галерії єдиний українець, Іван Бабій, був представлений на виставці однією картиною-актом. Багато інших мистців брали участь у виставці української графіки у Львові восени того ж року. Як Софія, так і Петро на цій виставці показали графічні роботи чоловічих і переважно жіночих постатей, фігур та актів у техніках дереворизу і дереворізу, літографії та монотипії.

У наступному році проф. Дмитро Антонович упорядкував у залях Українського Наукового Інституту в Берліні цю ж саму виставку графіки, що попередньо була у Львові. Її в Німеччині влаштовано як першу виставку української графіки взагалі. Різниця між ними була лише та, що кількість праць сучасних графіків у Берліні показано набагато менше. До них організатор додав графічні взірці XIX ст., щоб таким чином показати характер і розвиток української ґравюри. Однак тут бачимо і твори Софії та Петра Омельченків (по кілька зразків).

Крім виставок у „Сальоні незалежних", Омельченко брав участь у виставках приватних ґалерій. У мистецьких журналах про нього та про його графічно витончені картини з прецизійною лінією та чіткими тонами світла і тіні пишуть і згадують французькі мистецтвознавці. Після важкої цілоденної праці Омельченко часто сідає з дружиною в човен і з насолодою до пізньої ночі пливуть туди і назад вздовж Марни. Інколи Петро, крім багатьох зарисовок олівцем, занотовує свої спогади у записках та пише вірші. Любив він підтримувати контакти з молодими мистцями, що саме в той час студіювали в Парижі, або які вже на постійно поселилися в цьому місті. При таких зустрічах із Святославом Гординським, Василем Хмелюком та Миколою і його сином Кричевськими говорив Омельченко на теми мистецтва. На політичні теми мистець любив дискутувати з істориком О. Шульгіним, з генералом армії УНР О. Удовиченком та іншими громадсько-політичними і культурно-науковими діячами, які тоді очолювали різні дипломатичні пости екзильного уряду УНР.

Крім графіки, Омельченко відомий як проєктант батіків, декоративних ґравюр; займався він і цинкографією, лінoритом і рисунком тушшю та виготовляв багато дрібних емблем, екслібрисів, печаток, заставок і кінцівок до книжок. Його твори позначені стилізацією, конструкцією та символізмом. Людина в нього була центром його уваги, яку вмів силою творчої уяви так часто компонувати у свої різноманітні і своєрідні твори.

(Закінчення на стор. 3)

ДО ВІДОМА ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ ТА ВІДДІЛОВИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

Повідомляємо, що від 15-го січня 1994 р. можна набувати пенсійні грамоти, ANNUITIES до 75-го року життя включно.

За дальшими інформаціями просимо звертатися до Головної Канцелярії.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ

ПОВІДОМЛЕННЯ для членів 76-го Відділу УНСоюзу У Нюарку, Н.Дж.

З днем 1-го жовтня 1994-го року обов'язки секретаря 76-го Відділу перебрав новий секретар

АНДРІЙ ВОРОБЕЦЬ

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачування вкладки на адресу

Mr. Andre Worobec
9 Bayard Place, Newark, N.J. 07106
Tel. (201) 451-2200 or (201) 373-8357

З нагоди тижня Українського Музею 67-ий Відділ Союзу Українок у Філядельфії

запрошує Вас на відкриття

Збірної виставки картин та скульптур

визначних українських мистців Америки

П. Андрусіва, М. Бутовича, Я. Гніздовського, С. Гординського, О. Грищенка, М. Зубара, Е. Козака, М. Кричевського, П. Мегика, М. Мухіна, М. Неділка, М. Радиша, В. Сімянціва, П. Холодного, мол., М. Черешньовського

Відкриття виставки відбудеться в п'ятницю, 7-го жовтня, 1994 року о год. 8:00-ій веч. в УОКЦентрі
700 Cedar Road, Jenkintown, Pennsylvania, 19046

Виставка відкрита:

Субота 8-го жовтня, від 9:00 години ранку до 5:00 години вечора,
Неділя 9-го жовтня, від 11:00 години ранку до 5:00 години вечора.

На цій унікальній збірній виставці буде небувала нагода набути експоновані твори.

Український Громадський Комітет для відзначення
65-ліття ОУН і 50-ліття УГВР

щиро запрошує
українську громаду
міста Філядельфії і околиці
на

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

що відбудеться у
СУБОТУ, 15-го ЖОВТНЯ 1994 р.
о год. 7:00 вечора
в залі УОКЦентру
700 Cedar Road
Abington, Pa.

Концертову частину виконає український чоловічий хор

„БУРЛАКА"

з Торонто, Канада

Олег Хміль — дириґент
Юрій Кречковський — акомпаньямент
Доповіді виголосять:
ред. Володимир Мазур і майор Петро Содоль
Вступ: $10 для дорослих, для дітей до 12 року життя і молоді в одностроях вступ вільний.

НЕДІЛЯ, 16-го жовтня 1994 р., год. 10:30 рано — Служба Божа з Панахидою в намірені полеглих борців за волю України.
Українська Католицька Церква Благовіщення Пречистої Діви Марії
Old York and Valley Roads
Melrose Park, PA.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма зустрівся з нащадком старовинного роду, засновником заповідника Асканія-Нова бароном Фальцвеном, який з приватною візитою перебуває в Україні. Барон, предки якого володіли маєтком на території нинішнього заповідника, протягом кількох років надає Україні допомогу у збереженні історичних пам'яток. Саме про збереження і примноження природних багатств Асканії-Нової йшли розмови під час зустрічі Президента з бароном.

ОДЕСА. — Телекомпанія міста стала закладником у боротьбі місцевих можновладців за вплив. Про це повідомили керівники Одеської міської телевізійної компанії в оприлюдненій заяві, зачитаній 15-го вересня на засіданні облвиконкому. На думку авторів заяви, політики намагаються підкорити собі телекомпанію з метою перерозподілу політичного впливу. В цих діях проявляється відверта спроба виконкому добитися монопольного права на формування громадської думки, усунення з праці прихильників ринкових реформ тощо.

КИЇВ. — Тут відбулася зустріч Президента України Леоніда Кучми з учасниками засідання Американсько-українського консультативного комітету. З американського боку у розмові взяли участь відомі політичні діячі Збігнєв Бжезінскі, Генрі Кіссінджер, Джордж Сорос та інші. Учасники обмінялися думками щодо розвитку двосторонніх відносин та прискорення економічних реформ в Україні.

СЕВАСТОПІЛЬ. — Міське Управління статистики зробило аналізу середньомісячного доходу мешканців міста, зайнятих у деяких галузях народного господарства. Найменше отримують грошей вчителі та лікарі — 800—900 тисяч карб. Найвищою є заробітна платня у банківських працівників — понад 4 міл. карб. Далі йдуть фінансисти та працівники забезпеченевих компаній, ще далі — будівельники, працівники транспорту та торгівлі.

Ген. К. Морозов...

(Закінчення зі стор. 1)

ської консультативної ради (з питань міждержавних політичних стосунків), яку очолює Збігнєв Бжезінскі. Напередодні приїзду до Гарварду заснував незалежний Центр Дослідження Проблем Української Державности в Києві.

Як старший науковий співробітник у Гарвардському університеті ген. Морозов братиме участь в програмах і проєктах, що відносяться до сучасної України — семінарх, симпозіюмах, конференціях тощо, як УНІГУ та в Школі управління ім. Кеннеді. У спілкуванні з видатними науковцями, представниками урядових кіл ЗСА та політичними діячами різних країн світу, що також перебувають на стажуванні або гостюють у Гарварді, особистість і досвід ген. Морозова запевнюють велику увагу українській проблематиці на цьому форумі. Передбачаються консультації у Вашінґтоні та інших важливих центрах ЗСА. У свою чергу, ген. Морозов плянує поглибити своє знання історії України (особливо, історії української державности й державної думки) та політичних наук (політичної теорії, порівняльних політичних систем і міжнародних відносин). Цей досвід може йому в дальшій праці в українській державі після поверненняв Україну.

Перебування ген. Морозова в Гарварді уможливила стипендія Фонду Катедр Українознавства спільно зі Школою управління ім. Кеннеді. Такі стипендії для українців в Гарварді є дуже актуальні. Гарвардські стипендисти повертаються в Україну з ширшою перспективою про науку та місце України в сучасному світі. У минулому академічному році 1993—94, шість стипендистів американської установи ІРЕКС перебували в УНІГУ та в інших відділах Гарвардського університету: Соломія Павличко (Інститут літератури, Київ), Богдан Ажнюк (Інститут мовознавства, Київ), Вадим Воїнов (Факультет іноземної філософії, Київський Університет), Оксана Забужко (Інститут літератури, Київ), Ігор Осташ (Республіканська Асоціяція Україністів, а тепер член Верховної Ради України) та Андрій Роменець (Інститут філософії, Київ). Інформації про стипендії для гостюючих з України вчених у Гарварді й про те як допомогти їх здійснювати можна отримати від представників Фонду Катедр Українознавства: Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138. Жертводавці, які складають датки на Український Гарвард, тим самим допомагають молодій українській державі у розвитку кадрів її науковців та політичних діячів.

У століття...

(Закінчення зі стор. 2)

Раптово і несподівано для мистця настали тяжкі часи. Коли він був найбільш захоплений реалізацією своїх творчих плянів і наповнений енергією до праці, якраз тоді зачиняються перед ним двері ательє, де він працював. Воно банкрутує, а Петро залишився без праці. Після чотирьох злиденних років почалася Друга світова війна. З лопатою в руках у таборах праці нещасливий мистець копає рови, окопи, будує дороги. Але наперекір усім прикростям, Омельченко не покидає творчо працювати. Він разом з іншими таборовими мистцями виставляє нововиконані рисунки і дереворізи на теми робочого народу. За такі графічні твори на одній з виставок він був нагороджений високою премією. Але потіхи з того, навіть після закінчення війни, Омельченко не має. Він відчуває хворобливі легені, які не зовсім дозволяють йому творчо концентруватися і займатися більше мистецтвом.

У 1950 році наш графік останній раз брав участь у груповій виставці „Сальону незалежних". Хоч лікувався у різних шпиталях на рака легенів і мав надію на повернення здоров'я, після довгих мук П. Омельченко передчасно вмирає на 58-му році життя, 21-го лютого 1952 року.

На превеликий жаль, його велика мистецька спадщина, яку залишив після смерти своїй дружині-вдові Софії Зарицькій, і її мистецтво разом з нею, двадцять років пізніше, згоріли під час випадкової пожежі хати, яку маестро так і не закінчив будувати.

УПРАВА ТОВАРИСТВА „САМОПОМІЧ" в Ню Йорку повідомляє своїх членів, що **Еміґраційне бюро** продовжило реченець важности **„зелених"** карток виданих перед **1979 роком, до 20-го березня 1995 року.**

Заінтересованих у заповненні формулярів просимо звертатися до **Оксани Лопатинської** на число телефону **(212) 777-1336.**

ОКРУЖНА УПРАВА СУА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

запрошує на

БЕНЕФІС УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

в Ню Йорку

Бенефіс відбудеться 16-го жовтня 1994 р. о год. 4-ій по пол. в Укр. Осв.-Культурному Центрі у Філядельфії, Па.

Ділимося сумною вісткою з членами „Слова" та українським громадянством, що 23-го червня 1994 року, на 83-му році життя, відійшов у вічність поет, письменник, перекладач, член Об'єднання Українських Письменників „Слово"

професор

св.п.

МИКОЛА ПАЛІЙ

Родині покійного висловлюємо глибокі співчуття.

УПРАВА „СЛОВА"
секретар — СВІТЛАНА КУЗЬМЕНКО

ПОДЯКА

22-го серпня, 1994 р.

заснув у Бозі

бл.п.

ГРИГОРІЙ БУРА

Складаємо щиросердечну подяку о. пароховi Маріянові Струцеві за відвідини хворого, за уділення святих Тайн і за прощальну проповідь під час похорону.

Парастас був відправлений у середу 24-го серпня. Щиро дякуємо Всесвітлішому о. шамбелянові Михайлові Федоровичеві і Всечесним отцям М. Стуцеві, Антонієві Радчукові і Несторові Івасеві за відслуження Парастасу.

Особлива подяка Теодорові Олещукові від Головної Управи ООЧСУ та Теренового Проводу ОУН і Володимирові Біликові від громади в Джерзі Ситі за прощальні й теплі слова над домовиною Покійного у похоронному заведенні після відправлення Парастасу.

Похорон відбувся у четвер, 25-го серпня у церкві свв. Ап. Петра і Павла в Джерзі Ситі. Поховано покійного на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Ми особливо дуже вдячні Високопреосвященішому Митрополитові Кир Стефанові Суликові за відправлення Божественної Літурґії і Панахиди. Також щиро дякуємо Високопреподобному о. Архимандритові Вікторові Поспішилові, і Всечесним отцям М. Струцеві, Іванові Філдс, Михайлові Гутськові, Юліянові Антонієві, і Іванові Цюрпіті за співслуження похорону.

Родина складає щиру подяку рідним, приятелям і знайомим за вислови співчуття, за участь у Парастасі і похороні. Наша щира подяка за квіти та за Служби Божі.

Щире спасибі Парасковії Шереметі за її відвідини і щиру допомогу. Дякуємо Василеві Геві за допомогу полагодження справ та порад родині. Окрема подяка Петрові Палиці, який заопікувався пожертвами фондів на розмалювання церкви свв. Петра і Павла в Джерзі Ситі і на будову табору Ю СУМ в Елленвіл, Н.Й.

ПОЖЕРТВИ НА ЦЕРКВУ СВВ. ПЕТРА І ПАВЛА В ДЖЕРЗІ СИТІ:

по 100.00 дол. — Біленький Михайло і д-р Ірена з родиною
35.00 дол. — Вижницький Ярослав і Марія
по 30.00 дол. — Парубчак Степан і Ольга, Коць Катерина і Леся
по 25.00 дол. — Невби Артур і Ірина, Чуйко родина
по 20.00 дол. — Пилипчак родина Яцула, Осип і Елисавета, Котик Евген і Володимира, Пилипів родина, Кононів Іванна
по 10.00 дол. — Брезнів Альберт і Аліса, Дудеш Ольга, Науменко Марія, Ґутер-Барна родина.

ПОЖЕРТВИ НА БУДОВУ ТАБОРУ СУМ В ЕЛЛЕНВІЛ, Н.Й.:

по 50.00 дол. — Кредитівка „Самопоміч" в Джерзі Ситі, Н.Дж., Осередок СУМ ім. Лесі Українки в Джерзі Ситі, Н.Дж.
30.00 дол. — Вох Емілія
по 25.00 дол. — Від ООЧСУ в Джерзі Ситі, від УККА в Джерзі Ситі, від „Самопоміч" в Джерзі Ситі, Вох Дмитро і Анна, Цьолко Іван і Стефанія
по 20.00 дол. — Палка Петро, Куций Марія, Стахів Петро, Андрiюк Андрій, Дзорський Микола і Емілія, Миколишин родина, Гева Василь, Пилипів родина, Каранько Ольга і родина, Гаврилюк Галина і дочка, Доманський родина
по 10.00 дол. — Доманський Тадик, Корнило Маріян, Лишак Микола, Галушка Корнило, Білик Володимир, Бридун Іван.

У сороковий день смерти будуть відслужені Заупокійні Святі Літурґії.

2-го жовтня 1994 р. в церкві свв. Петра і Павла в Джерзі Ситі о год. 11-ій ранку в церкві Благовіщення в Ратерфорді, Н.Дж. о год. 10:30 ранку.

30-го вересня в каплиці Семінарії св. Йосафата у Вашінґтоні Д.К. о год. 7:30 ранку.

Ще раз усім і за все щире спасибі!

дружина — МАРІЯ
сини — МИКОЛА з дружиною ОЛЬГОЮ
ФЕДІР з дружиною ДЖОЙС
о. шамб. ІВАН
ВОЛОДИМИР з дружиною МАРІЯНОЮ
доньки — РОЗАЛІЯ НАУМЕНКО з мужем ЕВГЕНОМ
ІРЕНА
внуки — ЕВГЕН з дружиною МІШЕЛ
ОЛЯ з мужем ТОМ
МАРКО
ҐРЕҐОРІ
ЛАВРИНА
ТАД
правнучка — АЛЕКСАНДРА

19-го вересня 1994 року після довгої хвороби померла в Ню Йорку художниця

бл.п.

ВІРА ДРАЖЕВСЬКА

народжена 29-го липня 1912 року в Харкові.

ПОХОРОН відбувся на православному цвинтарі в Ново-Девеєво, Н.Й.

Залишила в смутку:
дочку — ТАТЯНУ
внуків — ВОЛОДИМИРА й ІВАНА ФЕДОРОВИХ
сестру — ЛЮБОВ ДРАЖЕВСЬКУ

ПОДЯКА

У п'ятницю, 18-го березня 1994 року з волі Всевишнього закінчив свій життєвий шлях проживши 95 літ

бл.п.
інж.
РОМАН РАКОВСЬКИЙ

заслужений громадський діяч в Україні, основник та довголітній директор першої української кредитівки Самопоміч в ЗСА.

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку родині, приятелям і знайомим, які так численно прибули на похоронні відправи і віддали останню пошану покійному і відпровадили на місце вічного спочинку.

Спеціяльно сердечна наша подяка о. Протоігуменові — пароховi о. Патрикієві Пащакові з церкви св. Юра за похоронні відправи і за сердечні слова про покійного під час Служби Божої та відпровадження покійного на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Ми невимовно вдячні громадянству з Ню Йорку та околиці, які своєю присутністю віддали останню пошану нашому дорогому покійникові.

Наша сердечна подяка усім тим, які під час Панахиди прощали покійного, а саме: за сердечні та зворушливі слова прощання першої урядниччи Кредитівки М. Лозинський, д-р Б. Кекишові і П. Мельникові.

Під час тризни прощали покійного д-р Ярема Раковський, братанок, М. Крушельницька — кузинка, Хр. Навроцька, Яр. Кулинич, В. Миськів, внук І. Раковський і син Ігор.

Особлива подяка за численні вінці і квіти від родини, організацій та від приятелів, яких не всилі вичислити. Висловлюємо нашу сердечну подяку редакторові М. Галієві за надзвичайно змістовну і щиру допис про покійного у журналі „Патріярхат" і за пожертву в сумі $20 на його висилку на Україну і редакторові В. Левицькі за добру згадку у журналі „Наш Світ". На цьому місці наша сердечна подяка, дорогому кузинові д-рові Зенонові Каратницькому за його надзвичайну опіку впродовж довгих років, а особливо в останніх місяцях життя нашого дорогого Романа. Дякуємо д-рові К. Рогозинському, що ніколи не відмовив нам своїх професійних порад.

Хорові Думка наша подяка за відспівання Панахиди. Дякуємо також похоронному заведенню П. Яреми за зразкове переведення похорону, а Сестрицтву парафії св. Андрія у С. Бавнд Бруку за приготування тризни.

СПИСКИ ЖЕРТВОДАВЦІВ:

НА СЛУЖБИ БОЖІ:

Зарицька З., Лущаки М. Р., Гутник М., Ветерани, Ганущак М. С., Лозинські А. Р., Поритки Р. Г., Винники С. І., Качмарська А., Яблонська Л., Гладкий М., Гладкий І., Голюка Е., Ластовецькі Б.Д.А., Бачинський Ю.М., Яремович Ю., Чума Е., Іванчишин В. І. Яремович Д., Луцька О., Оберишин І. Г., Стець Ю. М., Гришко І. Н., Мушкевич О., Сливоцький В., Копчинська Ю. В., Сендецька І., Більчинська Н., Патка М., Кекиш Д. Б., Чорнодольські В. С., Раковська М., Раковський А., Раковські А. А., Гаєцька О., Барила М.Р., Мельник С.Мельник Р., Витвицькі І. Д., Гуглевич О., Чорний-Досінчук М.С., Витвицькі І.Д. (42 Служби Божі).

ДАТКИ НА МУЗЕЙ:

по 100.00 дол. — Савицька М., Хрeновичі Ю.О., Гаприловичі А.М., Гірняк М.Л., Онуферки М.Л., Раковська Л., Сливоцькі С.В., д-р Тершаковець А.Т., Запуцький М., д-р Ярема і д-р Христя Раковські, д-р Юліян та д-р Мирослава Залізняки.
75.00 дол. — Мельник Р. Л.
по 50.00 дол. — Гошовські М. Г., Кандюки Б. Г., Комаренська З., Крушельницька Л.
40.00 дол. — Яросевич С.
по 25.00 дол. — Аврамчуки М. М., Лісс О., Цимбаліста М., Чорний-Досінчук Н. С., Данилюк М., Ганкевич П.У., Гуглевич О., Кушнір Ю.Х., Куровицькі Я. І., Літепло С.О., Мацілінський К.М., Мотиль А.М., Томорук Я.М., Навроцькі Ю. Х., Роговські В. О., Штогрин Ю. М., Тершаковець В. М.
по 20.00 дол. — Білоус Н., Ціґаш Г., Черняк Я. Л.
по 15.00 дол. — Артимишин Л., Івануса В., Корчинська Ґ., Щурова О.
по 10.00 дол. — Салик Я., Салдан С., Лапчак М., Костів Д. 64 Відділ Союзу Українок

Разом 2010 дол.

Т—ВО ДОПОМОГИ СИРОТАМ В УКРАЇНІ:

по 100.00 дол. — Паславські Б. Л., д-р Каратницький З. Д., д-р Раковський Борис, Ломага М.М.
по 50.00 дол. — Гаєцька О., д-р Ґой П.Л., Раковський І.З., Гарасимів М. Л., Поритко Р. Г., Савчук З. О.
по 30.00 дол. — Ґапій Й. Я., Ґалюга Л. А.
по 25.00 дол. — Леуш С.А., Никифорук В.З., Косовичі Д.С., Закревські А.Л., Лозинська М. Гірняк Т., Миськів В.О., Раковський І. К., Раковський Ю. О., Раковський А. Р., Дольницький З.Хр., Яблонський П.І., Попель Н., Пастернак Ю. О.
по 20.00 дол. — Підгородецька М., Костирки Р. М., Бунцани І.З., Марценюк С., Баранська О., Солтиси Ю.І., Копчинські В.Ю., Яремко Г., Онуферки М.Л., Мельник С., Лущак М.І., Шайди.
по 15.00 дол. — Кіляр Г., Клим Я. І І., Старосольська У.
по 10.00 дол. — Ковалів Р.Б., Полюги Г.К.

Разом 1415 дол.

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ:

100.00 дол. — Поленська М.
по 50.00 дол. — Раковські І. З., Попель Ю.В.
35.00 дол. — Салик П.О.
по 30.00 дол. — Прокоп М.Л., Вiвчик І.С., Ференцевич Ю.Х.
по 25.00 дол. — Леуш С. А., Гаєцька О., Натина В.А.
по 20.00 дол. — Кушнір В., Онуферко М. А.
10.00 дол. — Палюга Г. К.

Разом 480 дол.

Наша глибока вдячність родині — приятелям і знайомим за молитви, вислови співчуття та численні щедрі пожертви на Служби Божі, і добродійні цілі у пам'ять нашого мужа, батька, діда і прадіда.

Нехай Всемогучий Господь винагородить усіх, які у час нашого горя прийшли нам з розрадою.

Дружина ЛЮБА і сини з родинами

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Лері Стовн, директор Юридичного коледжу у стейті Огайо, та суддя Джері Гейз, голова ради директорів Юридичного коледжу стейту Огайо минулої суботи, 24-го вересня прибули до Києва для спільної з Вищим арбітражним судом України випрацювання програми юридичного навчання арбітажних судів України. Ця візита — результат програми Влади закон (Rule of Law) Американської агенції міжнародного розвитку. Гості розпо.нуть свою працю зустріччю з головним суддею Вищого арбітражного суду Дмитром Притикою.

КИЇВ. — На виконання відповідного указу Президента України Кабінет Міністрів затвердив положення про надання державним та іншим підприємствам, у майні яких частка державної власности перевищує 50 відсотків, фінансову підтримку з бюджетових фондів.

КИЇВ. — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз зустрівся із делегацією Українсько-американського консультативного комітету. Під час зустрічі О. Мороз підкреслив, що демократичним процесам в Україні немає альтернативи. За його словами, ВР працює, щоб ці зміни були не лише за формою, а й за змістом. Він закликав членів комітету переконати Уряд ЗСА і фінансові установи надати негайно допомогу Україні.

ДОНЕЦЬКЕ. — Сюди прибули фахівці зі З'єднаних Стейтів Америки, які беруть участь у здійсненні програми Американської агенції міжнародного розвитку. Метою відвідин — вивчення стану вугільної та машинобудівної галузі промисловости Донеччини для зміцнення взаємовигідного співробітництва.

Смерти нема для творців!

Володимир Сосюра

Невтомний шукач кращого

Св.п. д-р М. Палій

Таким св.п. письменник Микола Мирослав Палій прийшов у нашу свідомість, таким його знатимуть і наші далекі нащадки. Він належав до тих людей, для яких праця була джерелом творчого надхнення і змістом життя. Та був він не тільки письменником, а й видатним професором — одним із піонерів навчання чужих мов в Америці.

Уже його перша збірка оповідань „Надійні дні" (1949), привернула до себе увагу критиків мотивами любови до батьківщини й посвяти до всього, що найдорожче людині. Ці почуття письменник висловив зворушливо і просто.

Писати почав М. Палій значно раніше. Його перший вірш „Україні" й оповідання „Великдень на галицькій землі" були надруковані в журналі „Наш приятель" у Львові, восени 1925 року. У 30-их роках автор (псевдонім Микола Гурко) друкувався в галицьких журналах „Неділя", „Сяйво", „Напередодні", „Дажбог", „Обрії", „Дзвони" тощо. Його тодішні виступи в основному були відгуками на події українського життя. Висловлював він їх у формі прозорих оповідань, ліричних віршів, публіцистичних статтей та літературно-критичних заміток. У кожній галузі він виступив оригінально й талановито, відтворюючи виразно життєві явища. Дотримуючись принциповости та глибокої людяности він рівночасно вболівав над невідрадною долею українського села та України взагалі.

Народився Микола М. Палій 7-го грудня 1911 року на Поділлі, в селі Богданівка Скалатського повіту, в родині священика. Дитячі та юнацькі роки його припали на буремно-тривожну пору в історії українського народу. Затяжна війна за відновлення нашої державности, а згодом непримиренні відносини під польською окупацією зробили великий вплив на долю письменника. Чималий вплив лагідної матері та чутлива опіка й всестороння допомога вчительки Володимири Вояковської, дочки місцевого пароха й патріота отця Сильвестра Вояковського. Початкову школу закінчив у рідному селі, а середню здобув у Тернопільській гімназії та в Малій духовній семінарії у Львові. В 1933 році вступив до університету в Римі, спочатку на філософський факультет, а згодом на медичний, який закінчив дипломом лікаря 1940 року.

Приїхавши цього ж року до Америки, М. Палій почав вивчати еспаністику в Огайському стейтовому університеті (1941-47), згодом учився в Сальтилійському Інтерамериканському й Мехіканському національному автономному університеті (1965-68). Там здобув ступінь доктора філософії з ділянки мови й літератури. Вищу спеціялізацію в галузі еспаністики продовжував у Костаріканському та Нікарагському державних університетах. В 1943-195 роках працював в Огайському стейтовому університеті, а з 1950 року до виходу на пенсію в 1993 році, в Білойтському коледжі у Висkансин, спочатку як доцент, згодом надзвичайний професор, а з 1968 року як звичайний професор, викладаючи еспанську й італійську мови та літератури.

Літературний дорібок письменника за обсягом досить великий. Він написав понад сто фейлетонів, багато рецензій на книги, чимало віршів, шість оригінальних творів, що появилися виданнями, десять перекладів з еспаномовної літератури (повісті, оповідання, драми), та два наукові твори, що вийшли еспанською мовою.

Фейлетони М. Палія близькі до гумористичного оповідання, написані жваво, охоплюють злободенні події, зображені в сатиричному й гумористичному пляні. У рецензіях письменника помітна науковість, гострота, обґрунтованість висновків, ясність у висловлюванні думок та доброзичливість. Збірка його поезій „Етсетера" цікава й наскрізь оригінальна; вона частинно присвячена страдальній матері поета. Як поет, М. Палій скромний, без претенсій на поетичну славу, проте пристрасно принциповий у розв'язанні життєвих конфліктів. Один з його секретів успіху — це зв'язок із читачем та вміння передати тугу душі.

Прозову оригінальну творчість М. Палія за останніх сорок років тематичимо можна звести до кількох основних напрямків: мистецьке змалювання минулого, зображення змін, що проходять в укладі нашого життя, прагнення пізнати ті складні обставини, що виникли під час нашого розсіяння й відірвання від рідного материка. Наприклад, твір „Дудьо і я" — це чудове змалювання минулого, що відходить у забуття та швидко стане для нас казкою. Дудьо — самовідданий тип жида, що глибоко переконаний в справедливості ладу та готовий в найтяжчих умовах залишитися вірним своїм обов'язкам перед українським суспільством. „Сентиментальна Україна" і „Романтична Україна" в дечому між собою споріднені. У них яскраво висловлена туга за рідною культурою, від якої ми віддаляємося, перебуваючи в чужому середовищі. Автор подекуди розкриває тут карикатурність поведінки наших людей. Він батожить їх своєю сатирою, але без гострого осміяння чи глуміння. Вони йому дорогі й він хоче викликати в них відразу до всього несумлінного й наскірзь чужого та допомогти їм пізнати несумісність їхньої поведінки в справжньому житті. Коротка повість про підкошене життя „Марі, Марі" займає окреме місце в творчості М. Палія. У ній письменник оплакує свою дорогу й незабутню дружину , Марійку. Короткий глибоко мистецький твір є немов далеким відгомоном „Тренів" польського поета Яна Кохановського, написаних на смерть дочки Уршулі. У цьому творі при передачі найбільш лірично-емоційних місць письменник іноді вдається до своєрідної ритмізації мови.

Окрему ділянку в творчості М. Палія складають його переклади з еспанської мови. У цій галузі письменник своїм творчим зусиллям здобуває нові духові терени для української скарбниці. Твори еспанської літератури покищо мало відомі нашій громаді в українських перекладах, бо таких небагато. Таким чином вклад М. Палія у переклади дуже важливий і рівночасно дуже потрібний. У дорібку письменника шість перекладів драматичних творів і три переклади оповідань і повістей. Першим перекладом була повість „Трикутний капелюх", Педра де Аляркона, що тільки частинно появився на сторінках Народного слова в Пітсубрґу, 1956 року. Другим перекладом, який появився 1970 року, було „Життя Лазарка з Тормесу та його щастя і злидні", повіст1 невідомого автора. Цей твір належить до фонду світової клясики і його переклад без сумніву, збагачує скарбницю українського письменства та служить для кращого пізнання підвалин розвитку реалізму в світовій літературі. Не менше значення має також переклад „Нової драми" Дон Мануеля Тамайо і Бавса, що є одним з найкращих творів еспанського театру. Він побудований в дусі теорії національної драми, в якому гармонійно „в'яжуться театральна фікція з дійсним реальним життям", а звуки прози й вірша гармонійно доповнюють артистичну виробленість персонажів. 1978 року появилася збірка перекладів і переспівів з еспанської мови „Палкою кров'ю" — двадцять два короткі оповідання чи вірніше — новелі дев'ятнадцятьох авторів, що походять із десятьох еспаномовних країн. Згодом появився переклад „Досвітньої гості" Алєхандра Касони. Ця п'єса, як писав М. Палій в передмові до переклади — це „гарна комбінація фантазії з реалізмом, бо ж поява Смерти, у постаті доброї жінки, вказує нам щось давнє в новому". 1983 року появився переклад „Історія сходової клітки" Антонія Буеро Вальєхо. Цю переломову еспанську п'єсу вперше поставлено на сцені 1949 року і тоді ж її нагороджено „Премією Льопе де Веги". Успіх її на еспанській сцені був великий; її до речі, ставили безперервно 187 разів. Успіх і досягнення цього твору лежали в протиставленні реалізму символізмові, як також в банальності заголовку, що постійно вказує на надії і неуспіхи героїв, які з власної волі зазнають не лише розчарувань, невдач, а в огірченні, й смерти. 1985 року появився переклад „Чети проти смерти" Альфонса Састре. П'єса своєю технікою і суттю дуже оригінальна та вражає читача безкомпромісовим протестом і вимогами нового. П'єса „Тигр" Демотрія Агілєри Мальти, видатного письменника-драматурга Еквадору, що появилася 1986 року, має глибоке символічне значення. В 1988 році вийшла ще одна книжка, „Сім коротких п'єс", збірка цікавих театральних творів із п'яти еспаномвних країн.

Його остання збірка „Весносінь" обіймає десять повістей з життя, написаних в 1930-1990 роках, тексти яких наново переглянуто й дещо поправлено, зокрема ті, що з тридцятих років. Свої оповідання чи розповіді автор називає повістями з життя, бо вони, на його думку, подібні до повістей першої його збірки „Надійні дні".

Цікаво й наскрізь оригінально звучить і назва збірки: „Весносіни", або „Весняна осінь". Автор вносить, чи фактично здійснює тут щось, можна сказати, сміливе, щось у якості творчого дерзання. Виходить, що весна його життя, тобто юність показалася йому надто короткою, літа він майже ніколи не бачив, бо працював і жив у нелегких умовах. Тому для творчого зусилля лишилися пізні роки: осінь життя, яка, до речі, „прийшла ще заскоро і то з великими вимогами" та найосновніше, що в час її „все сталося".

Тематично деякі повісті цієї збірки побудовані на переказах, що кружляли колись серед селян над Збручем. Були це фактичні, або й ідеалістичні історії, які згодом стали реалістичними. Теми інших повістей в основному фактичні.

У збірці „Весносінь" М. Палій виступає як митець, що стоїть твердо на морально-етичних та естетичних позиціях. А окремі зображення його героїв належать до кращих зразків белетристики, які не втратять своєї пізнавальної та естетичної цінности і в наступні десятиріччя.

В цілому особливістю композиції прозових творів М. Палія є його своєрідна експозиція, що часто подається на початку. Дія у нього розгортається динамічно, розв'язки бувають раптові, несподівані, що викликає непослабну увагу читача. У цих гранично коротких творах письменник розкриває глибокі почуття і переживання героїв, їхні радощі й страждання, особисті колізії тощо.

Стиль автора та його індивідуальна творча манера здебільша уривчасті, лаконічні. Мовні засоби для своїх творів він черпає з скарбниці живої розмовної мови. У його мові рідко з'являються діялектні елементи, що дісталися туди внаслідок мовної льокалізації, а іноколи й стихійного впливу мовного оточення, в якому жив письменник. Вони в основному служать для експресії, вужче для типізації мови персонажів.

Добрий професор, на нашу думку, чимось подібний до митця. Як митець М. Палій щедро дарував своїм студентам, може, найбільшу радість у житті — радість пізнання.

Отак і похилі літа підкрадалися до М. Палія, залишаючи срібний слід на скронях. Його йсміхнене обличчя вкривалося зморшками, та на все життя він зберіг запал гарячого серця. Він і тоді дивував своїх студентів своєю працьовитістю, умінням заглиблюватися у складні проблеми, аналізувати. Все йому хотілося більшого, кращого, досконалішого. Таким він і залишився — невтомним шукачем кращого, коли невмолима смерть 23 серпня ц.р. вирвала його з наших лав.

Скрізь він віддавав усі свої сили, знання і багатий досвід свого життя. Світла пам'ять про Миколу Палія ніколи не згасне в наших серцях.

Володимир Жила

ВІДІЙШЛИ

● ВІД НАС ●

МАРІЯ БРИДУН член УНС Відд. 379-го Т-ва ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл. померла 29-го червня 1994 року на 70-му році життя. Нар. 1924 року в Галичині. Членом УНС стала 1977 року. Залишила у смутку мужа Володимира, сина, чотири дочки та 6-ро внуків. Похорон відбувся 2-го липня 1994 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!

С. Ґоляш, секр.

СТЕФАНІЯ КУПЧАК член УНС Відд. 234-го Т-ва „Запорозька Січ" в Елізабет, Н.Дж. померла 29-го червня 1994 року на 67-му році життя. Нар. 1927 року в Україні. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку мужа Миколу, доньок: Марійку і Дану Шевчук з мужем Олесем і сина Юрка. Похорон відбувся 1-го липня 1994 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!

Євген Осціславський, секр.

АННА КУЦ член УНС Відд. 125-го Т-ва „Благовіщення" в Чикаґо, Ілл. померла 11-го квітня 1994 року. Нар. 7-го грудня 1908 року в Кері, Ілл. Залишила у смутку дочок Еліс Ромер і Наталію Куц, двоє внуків і одного правнука. Похорон відбувся 15-го квітня 1994 року на цвинтарі Санленд в Сан Сиці, Арізона.
Вічна Їй Пам'ять!

Ґльорія Пашен, секр.

ІВАН ЗАБЛОТНИЙ член УНС Відд. 169-го Т-ва св. Михаїла в Едвардсвілл, Па. помер 13-го липня 1994 року на 70-му році життя. Нар. 21-го квітня 1924 року. Членом УНС став 1979 року. Залишив у смутку дружину Марту, дочку з мужем і двоє внуків. Похорон відбувся 16-го липня 1994 року на цвинтарі св. Володимира в Ларквілл, Па.
Вічна Йому Пам'ять!

Секретар.

МИХАЙЛО ЛАСКА член УНС Відд. 174-го Т-ва „Ватра" в Дітройті, Миш. помер 18-го липня 1994 року на 79-му році життя. Нар. 1915 року в Україні. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку дружину Ольгу з дому Раделицька, дочку Лесю з мужем Давидом, сина Юрія з дружиною Інною, внуків Зіну, Марка, Христину і Таню, близьчу і дальшу родину в Америці і в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі Воскресіння в Клінтон, Миш.
Вічна Йому Пам'ять!

Атанас Слюсарик, секр.